

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Reiffenstuel, Anaklet

Monachii, 1699

Distinctio Sexta. De Præscriptione & Usucapione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40206

DISTINCTIO VI.

De Præscriptione & Usucapione.

QUÆSTIO I.

Cur lex Præscriptionis seu Usucapionis sit introducta, & an valeat in Foro Conscientiæ?

1. **P**ræscriptio sumitur in proposito pro acquisitione dominiij, Præscriptio, &que elisione juris alterius, absque ejus consensu, ex sola quomodo legis dispositione tempore legibus definito. Et de Præsumatur? scriptione hoc modo sumpta merito impræsentiarum agitur, ut intellectis hætenus diversis modis acquirendi rerum dominium Jure Gentium, etiam percipiatur modus acquirendi rerum dominium Jure Civili, & Canonico.

2. **CONCL. I.** Præscriptio est acquisitio dominiij rei alienæ, Præscriptio, &Usucapio, per possessionem ejus certo temporis spatio legibus definito bona fide continuatam. Ita in re com̄unis; & concordat hæc definitio cum illa, quæ L. 3. ff. de Usucap. habetur, ibi: *Usucapio est acquisitio, vel adjectio dominiij, per continuationem possessionis temporis lege definiti.* Ubi tamen per ly, *acquisitio dominiij*, etiam subintelligitur elisio juris alterius, utpote per quam similiter acquiritur jus aliquod, quod antea alteri competebat: cæteræ autem particulæ parebunt ex decursu. quid?

3. Porrò licet inter Præscriptionem & Usucapionem nonnullas Doctores differentias assignare conentur, defactò tamen ex recepto modo loquendi plerumque inter se confunduntur: nisi quòd Usucapio propriè tantum rebus corporalibus conveniat, ac verò Præscriptio generaliore habet significationem, & rebus tam corporalibus, quam incorporalibus competat. Verum quidem est, quòd Præscriptio triennis (qualis datur inter res mobiles) frequentiori usu in Jure dicatur Usucapio; ex quo proinde nonnulli cum Glossa L. 3. ff. de Usucap. deducunt aliam differentiam inter Usucapionem & Præscriptionem, quòd nimirum illa propriè sit rerum mobilium, hæc immobilium: An different?

lium : quam differentiam etiam Doctor Subtilis 4. dist. 15. q. 2. §. de secundo, supponere videtur, ibi: *Ex hoc dico, quod præscriptio in immobilibus, & usucapio in mobilibus &c.* Sed hæc differentia non semper attenditur: nam in Jure Usucapio quandoque etiam ad res immobiles refertur, & e contra Præscriptio ad res mobiles; prout fit §. 1. *Instit. de Usucap.* & alibi: unde parum, & ferme nihil ab invicem differunt; ratione cujus Doctores eodem modo de utrisque discurrunt.

Jus Præscriptionis, quo Jure fit introductum:

4. CONCL. II. Jus Præscriptionis seu Usucapionis introductum est Jure humano positivo, tum Civili, tum Ecclesiastico, ob publicam utilitatem & quietem, ne incerta essent semper rerum dominia, & infinitæ orientur lites circa earum proprietatem. Ita habetur l. 1. ff. de Usucap. estque communis. Ratio est: quia non illicò sequitur, *rem istam emi, vel alter mihi donavit, legavit &c. ergo est mea.* Nam si ille, qui mihi eam tradidit, dominus non fuit, neque me dominum facere potuit, juxta reg. 79. Juris in 6. *Nemo potest plus juris transferre in alium, quam sibi competere dignoscatur.* Proinde, nisi Lex ob diuturnam possessionem bonâ fide habitam, & justo titulo comparatam, illius rei dominium expressè mihi attribueret, nunquam de hoc securus forem: nam semper timere possem, ne quis superveniat, illius rei, tanquam ante plurimos annos sibi vel suis parentibus injustè ablata, dominium sibi vendicans.

Habet locum etiam in Foro conscientie.

5. CONCL. III. Translatio dominij facta auctoritate Legis per Præscriptionem, atque Usucapionem justa est; simulque per eam transfertur rerum dominium nedum in Foro externo, sed etiam in Foro conscientie: adeò quidem, ut si Præscriptio cujusdam rei legitime sit completa, postmodum talis non amplius teneatur ad restitutionem rei jam præscriptæ, etiam si postea certò cognoscat, rem fuisse alienam. Ita Doctores communiter. Ratio est: quia justè potest transferri rerum dominium per Legem communem justam, & legitime promulgatam; ergo idem dicendum de lege Præscriptionis.

Id amplius ostenditur.

6. Confirmatur. Quia lex Præscriptionis ex una parte est plurimum utilis ac proficua Reipublicæ, & quieti communi, imò etiam necessaria ad rescindendas infinitas lites; ex altera verò parte per eam nemini inferitur injuria: nam sicut hodie à Sempiterno præscribitur contra Titium, huicque rem suam certo temporis spatio repetere negligenti, ejusdem dominium vi Præscri-

scriptionis adimitur; Ita vi ejusdem Præscriptionis potest Titius alio tempore quidquam præscribere contra Sempronium, vel quemcunque alium, qui negligit rem suam debito tempore repetere. Adde, quod talis sibi, ac propriæ negligentia, quam Jura ob bonum publicum merito castigant, culpam imputare debeat, si tanto tempore negligat rem suam repetere, quantum Jura requirunt ad Præscriptionem.

7. Dices. Juxta illud lumine naturæ notum, *Nemo debet locupletari cum alterius jactura*: sed hoc fit in Præscriptione, ergo. Resp. majorem esse intelligendam de injusta locupletatione: qualis esset, si quis in emptione, aliisve contractibus proximum circumveniret, atque deciperet, sicque cum ejus jactura locupletaretur injustè. Non autem dictum illud est intelligendum de justa locupletatione; qualis est ea, quæ fit in bello iusto, & in legitima Præscriptione per auctoritatem Legis, ex publica & iusta causa transferentis dominium unius in alium, atque in similibus alijs casibus.

Nemo debet locupletari cum alterius jactura, quomodo?

QUÆSTIO II.

Quæ conditiones requirantur ad Præscriptionem?

8. **C**ONCL. I. Ad Præscriptionem legitimam quatuor requiruntur conditiones. I. Possessio rei legitimo tempore à Jure definito continuata. II. Bona fides. III. Justus titulus. IV. Ut res illa sit apta præscribi. Ita in re communis: & quamvis nonnulli enumerent quinque, tamen ipsi primam conditionem hic assignatam dividunt in duas, easque omnes sequentibus versiculis comprehendunt:

Ad Præscriptionem quæ conditiones requirantur?

*Non usucapies, nisi sint tibi talia quinque.
Sit res apta, fides bona, sit titulus quoque iustus.
Possideas justè, completo tempora legis.*

9. Prima itaque conditio ad Præscriptionem necessaria, est Possessio legitimo tempore à Jure definito continuata. Siquidem, ut habet Reg. 3. Juris in 6. *Sine possessione præscriptio non procedit*: quia Præscriptio fundatur super possessione; ubi autem fundamentum non est, superædificari non potest. Porro hujusmodi possessio debet

Ad eam requiritur Possessio

debet tempore à jure definito continuari; de quo tempore, & quantum illud sit, dicitur *Quest. seq.*

Bona fides.

10. Secunda conditio ad Præscriptionem requisita, est *Bona fides*. Nam, ut inquit Reg. 2. Juris in 6. *Possessor male fidei ullo tempore non præscribit*, & alibi. Porro *Bona fides* in proposito aliud non est, quàm conscientia seu credulitas, qua quis prudenter sibi persuadet, rem esse suam. Dicitur, *prudenter*: quia si ex ignorantia crassa, vel inordinata cupiditate, illa persuasio procedat, non erit fides bona.

Et an cum

dubio possit
Præscriptio
inchoari?

11. Quæres, an dubitans, utrum res sit sua vel aliena, censetur habere bonam fidem sufficientem ad Præscriptionem, ac proinde stante tali dubio possit præscribere? Resp. I. Si dubium adfuit ab initio, non potest ita dubitans inchoare Præscriptionem, quamdiu manet illa dubitatio. Ita communis. Ratio est: quia dubitans, an res sit sua vel alterius, injustè agit sibi eam arrogando; cum non sit melior sua conditio, quàm alterius, qui eam prius possederat, sed econtrà; ergo jam non censetur habere bonam fidem.

Vel conti-
nuari?

12. Resp. II. Quando dubium supervenit ei, qui bonâ fide: cœpit possidere, non obitat illud Præscriptioni continuandæ, neque interrumpit possessionem, dummodo interim possessor moralem diligentiam adhibeat in investiganda veritate rei. Ita communior, & probabilior Doctorum, paucis exceptis. Ratio est: quia in dubio melior est conditio possidentis, juxta Reg. 65. Juris in 6. ergo si is, qui incipit dubitare, jam prius bonâ fide possiderit rem, melior est ejus conditio, quàm alterius non possidentis. Unde patet disparitas inter hunc, & priorem casum: simulque sequitur, quòd quidem stante tali dubio non possit quis inchoare possessionem rei (cum non sit melior sua conditio, quàm alterius) benè tamen possessionem prius jam bonâ fide cœptam continuare, non obitante dubio postmodum superveniente; dummodo non intermittat adhibere moralem diligentiam in investiganda veritate rei.

Iustus Titu-
lus.

13. Tertia conditio ad Præscriptionem requisita, est *iustus Titulus*: non quidem verus, atque à parte rei subsistens (nam hic unâ cum traditione, atque possessione, rei dominium transfert, ut amplius Præscriptione opus non sit) sed saltem rationaliter præsumptus, sive putativus Titulus, qui iusto errore putatur intervenisse, quamvis reverà non intervenerit.

14. For-

14. Porro Tituli nomine in proposito intelligitur, causa ex se habilis ad transferendum dominium, vel usucapiendi conditionem præbens: uti sunt donatio, emptio, transactio, hæreditas, legatum, & hujusmodi. Siquidem per tales modos, si tradens fuit dominus rei alteri traditæ, transfertur dominium rei in ipsum: si verò non erat dominus, idque à recipiente ignoretur, saltem usucapiendi seu præscribendi conditionem præstat. Unde si talis postmodum bonâ fide possessionem dictæ rei legitimo tempore continuat, sicque præscriptionem illius compleat, non tenebitur amplius eam restituere vero domino, etiam si postea error deprehendatur, ac manifestum fiat, rem illam à principio fuisse alterius, neque potuisse sibi ab eo, à quo acceperat, tradi titulo donationis, vel emptionis, &c. (a)

Tituli nomine quid intelligatur?

(a) Ut dictum n. 5. & seqq.

Titulus, quando requiratur ad Præscriptionem?

15. Notandum verò circa hanc tertiam conditionem, quòd Titulus non necessariò requiratur in omni præscriptione (contrarium enim patebit ex dicendis num. 21. & 22.) sed tunc præcipuè, quando Jus commune contrarium est præscribenti, vel habetur præsumptio contra ipsum, prout notatur cap. 1. de Præscript. in 6. Si enim tunc non possit allegari Titulus, censetur quis rem possidere malâ fide; nisi allegetur præscriptio temporis immemorialis, quæ est instar Tituli, imò quo non potest allegari melior Titulus de toto mundo, ut loquitur Fagnanus cap. Cum apostolica. num. 6. De his quæ fiunt à Prælati. Insuper requiritur Titulus ad hoc, ut præscriptio compleatur, seu absolvatur tempore breviori, atque ordinario, de quo amplius cit. num. 21. & 22.

Et quòd res sit apta Præscribi.

16. Quarta, & ultima conditio ad Præscriptionem requisita, est, ut Res sit apta præscribi: id est, ut sit talis, in qua per legem, aut specialem rationem non prohibetur fieri Præscriptio, utpote quæ Jure humano dumtaxat est introducta, ne rerum dominia diutius essent in incerto.

17. Ubi tamen notandum cum Lessio lib. 2. cap. 6. dubitat. 1. quòd quædam in Jure dicantur non posse præscribi, seu usucapi, quia ordinario tempore non usucapiuntur; quædam verò, quia nullo modo præscribi possunt.

Dupliciter dicuntur res non posse præscribi.

18. Prioris generis sunt res furtivæ, ac res vi possessæ, de quibus §. Furtiva. Instit. de Usucap. dicitur: Furtivæ res, & quæ vi possessæ sunt, non possunt usucapi. Nam quamvis hæc ab ipso fure, vel

Vel quia ordinario tempore non usucapiuntur, rapto-

raptore, nunquam possint præscribi, defectu bonæ fidei; simulque etiam à tertio aliquo, qui eas bonâ fide à fure accepit, non præscribantur tempore ordinario, eò quòd res furtivæ sint vitiosæ: nihilominus ipsæ ab illo tertio bonæ fidei possessore præscribuntur tempore longissimo, seu post triginta annos, prout Doctores communiter tenent, & probant ex *l. Sicut in rem, C. de Præscript. 30. vel 40. annorum.* Similiter §. *Res fisci. Institut. de Usucap.* habetur, quòd *res fisci usucapi non potest*, & tamen bona fisco jam incorporata præscribuntur annis quadraginta, *l. Omnes, C. de Præscript. 30. vel 40. annorum.*

Vel quia
nullo modo
præscribi
possunt.

19. Posterioris generis, quæ scilicet ex eo in Jure dicuntur non posse præscribi, quia nullo modo nulloque tempore præscribi possunt, sunt imprimis res publicæ, id est, publicis usibus deputatæ; ut forum, pons, portus, via publica, & alia hujusmodi. Deinde homo liber nullo tempore præscribi potest. Insuper Laici non possunt præscribere Jura Spiritualia, v. g. Jus decimarum, Jus conferendi Beneficia Ecclesiastica, & hujusmodi: cum talia nec possidere possint, *v. Causam, de Præscript.* estque communis Doctorum. Secus est dicendum de Jure patronatûs, nam hujus laici non sunt incapaces.

Q U Æ S T I O III.

Quantum temporis requiratur ad Usucapionem seu Præscriptionem complendam?

Res mobi-
les, & im-
mobiles,
quæ?

20. **A**Dvertendum, quòd quantum ad propositum, sit distinguendum inter res mobiles, & immobiles. *Mobiles* sunt, quæ loco moveri possunt: ut pecunia, vestis, navis, animalia, &c. *Immobiles* verò, quæ loco moveri non possunt: ut prædia, domus, agri, & hujusmodi. Porro nomine immobilium, hic etiam comprehenduntur jura, & actiones ad immobilia (notanter dicitur, *actiones ad immobilia*: nam actiones ad mobilia, v. g. actio ad debitum certæ pecuniæ, dicitur res mobilis, sicut ipsa pecunia) atque insuper nomine immobilium intelliguntur Beneficia, census, redditus, jus patronatûs, usufructus, servitutes prædiorum, & similia. Hæc enim omnia fixa manent, & instar immobilium afferunt fructum suum & commoditatem.

21. CONCL.

21. CONCL. I. Res mobiles privatorum cum titulo, & bona fide, præscribuntur triennio: sine titulo autem requiritur spatium triginta annorum. Ita communis. Et quidem prima pars expressè habetur *L. un. C. de Usucapione transformanda. & §. 1. Instit. de Usucap.* ubi præmissâ mentione de titulo, & bonâ fide, subiungitur: *Cautum est, ut res quidem mobiles per triennium usucipiuntur.* Verùm hinc excipiendæ sunt res furtivæ & vi possessæ. (a) Altera pars, quæ itidem est communis, desumitur ex *l. Si cit. in rem. C. de Præscript. 30. vel 40. ann.* Et disparitas est: quia spectatâ naturali æquitate, ipsâque legum dispositione, minus tempus requiritur, & sufficit, ad præscribendam rem cum titulo, quàm sine titulo; non obitante, quòd utrobique requiratur bona fides, sine qua nulla prorsus præscriptio locum habet.

Res mobiles privatorum, quo tempore præscribuntur?

(a) Juxta dicta n. 18.

22. CONCL. II. Ad præscribenda bonâ immobilia privatorum cum titulo, requiritur spatium decem annorum inter præsentem & viginti annorum inter absentes: sine titulo autem utrobique requiritur tempus triginta annorum. Ita rursum communis Doctorum. Et quidem prior pars habetur expressè *cit. §. 1. Instit. de Usucap. cum concordantijs.* Altera verò desumitur ex *cit. l. Sicut in rem. C. de Præscript. 30. vel 40. annorum.*

Et quo bonâ immobiliâ privatorum?

23. Cæterùm Præsentem in proposito dicuntur illi, qui in eadem Provincia commorantur: Absentes, qui in diversis Provincijs habitant, sive deinde res in eadem Provincia sita sit, sive alibi. Quinimò Lugo *disp. 7. de just. & jure. n. 67.* post alios notat, illud, quod dictum est de diversis Provincijs, defactò habere locum in diversis Territorijs habentibus proprium suum Gubernatorem, qui soli Principi, vel Senatui subest. Juxta quam proinde sententiam illi dicuntur esse præsentem, qui in eodem Territorio habitant: absentes verò, qui in diversis Territorijs commorantur.

Præsentem, aut Absentes, qui dicuntur?

24. Addunt Juris-Consulti juxta *Authent. Quòd si quis. C. de Præscript. longi temporis*: quòd si quis partim absens sit, partim præsens, tempus absentis duplicari debeat, ita ut supra decennium tot anni adjiciantur, quot annis ex decennio fuit absens. Unde si quis per octo annos præsens fuerit, deinde per duos absens, hi duo absentis anni erunt duplicandi, & adhuc duo addendi; atque ita hæc præscriptio ante duodecim annos non complebitur.

Quid de partim præsentem, partim absentem?

Bona im-
mobilia
contra Ec-
clesiam &c.
quo tempo-
re præscri-
bantur?

25. CONCL. III. Ad præscribenda bona immobilia con-
tra Ecclesiam, Monasterium, vel Hospitale, aut contra alias pias
causas, requiruntur quadraginta anni: exceptâ tamen Ecclesiâ
Romanâ, contra quam ac ejus jura currit sola centenaria præ-
scriptio; exceptis etiam nonnullis Monasterijs, ac Ordinibus Re-
ligiosis, qui speciali privilegio sunt muniti, ita ut majori, quàm
quadraginta annorum, præscriptione gaudeant. Ita rursus
certa, & communis Doctorum; & clarè conitat tum ex *Auth.*
Quas actiones. C. de Sacrosanctis Ecclesijs; tum ex *cap. De quarta. & c.*
Ad aures. & c. Ad audientiam. de Præscripti. & alibi sæpè. Nec mi-
randum, quòd in allatis hætenus Conclusionibus præcipuè ad-
ducantur autoritates Juris, non autem rationes: siquidem
Præscriptio fundatur in solo Jure humano, tum Civili, tum Cæno-
nico, ut jam supra (c) dictum.

(c) *Quest.*

1. n. 4.

Specialia
quoad hoc
privilegia
quorundam
Monaste-
riorum, &
Ordinum.

26. Porro quod additum est in Conclusionè de nonnullis
Monasterijs, ac Ordinibus Religiosis, est notandum cum *Leslio*
lib. 2. cap. 6. dubitat. 7. Engel, Molina, & alijs, quòd Monasteria
quædam, & Ordines specialiter sint privilegiati, ut majori, quàm
quadraginta annorum præscriptione gaudeant; ita videlicet,
ut minoris temporis præscriptio contra eos non valeat. Sic enim
Eugenius IV. de plenitudine potestatis concessit Ordini S. Bene-
dicti, ut res immobiles non nisi annis sexaginta possint contra
ipsum præscribi: & idem concessit Julius II. Congregationi S.
Salvatoris. Quinimò Ordini Cisterciensium, nec non & Ordini-
bus Mendicantium, primùm in Hispania, & deinde per com-
municationem in Superiori Germania, à diversis Pontificibus
concessam esse centenariam præscriptionem, docet post Arnol-
dum Rath, & alios, Ludovicus Engel in Collegio Juris Canonici,
tit. de Præscriptione. num. 33.

Quo tem-
pore res
mobiles Ec-
clesiarum,
vel Mona-
stiorum
præscriban-
tur?

27. Dicitur notanter in Conclusionè, *ad præscribenda bona im-
mobilia contra Ecclesiam, &c.* Nam, utrum res mobiles ad Eccle-
siam, vel Monasteria pertinentes, usucapiantur triennali posses-
sione, prout *num. 21.* dictum est de rebus mobilibus privatorum,
vel an gaudeant præscriptione quadraginta annorum, variant
Doctores. Et quidem res Ecclesiasticas mobiles triennali pos-
sessione usucapi, affirmant *Leslius loc. cit. n. 22.* Layman, Val-
lensis, Pirhing, aliique plures; idque probant ex *Auth. Quas*
actiones. C. de SS. Ecclesijs Econtrà verò easdem pariter gaude-
re præscriptione quadraginta annorum, æquius esse putant
Ab-

Abbas Panormitanus cap. 1. De in integrum restit. & Hottienfis, eò quòd jus Canonicum, concedens Ecclesijs aliisque pijs locis præscriptionem quadraginta annorum, inter res mobiles & immobiles non distinguat, & proinde nec nos distinguere debeamus. Et hanc posteriorem sententiam, præsertim circa bona Ecclesiastica mobilia pretiosa absque debitis solemnitatibus alienata, recipiendam censet Engel loc. cit. num. 28.

28. CONCL. IV. Præter tempus prædictum requiritur insuper ad Præscriptionem, quòd possessio fuerit continua, & non interrupta. Ita communis. Nam Jura inter alias conditiones ad præscriptionem requirunt, quòd ejusmodi possessio fuerit continua, ut patet ex definitione ipsius num. 2. allata: quando autem ipsa interruptitur, hoc ipso continua non est.

Ad Præscriptionem requiritur etiam possessio continua.

29. Duplex autem est interruptio Præscriptionis, una naturalis, altera civilis, ut notat Glossa communiter recepta in c. Illud. de Præscript. Naturaliter interruptitur Præscriptio, quando aliquid incipit deficere ex his, quæ necessario requiruntur ad præscriptionem: ut si successu temporis superveniat mala fides, seu certa notitia rei alienæ; aut si quis amittat possessionem rei tam naturalem, quam civilem, non obstante, quòd id fiat per injuriam alterius.

Præscriptio interruptitur tum naturaliter,

30. Civiliter interruptitur Præscriptio, quando manentibus naturalibus præscriptionis interpellatur possidens per actum aliquem juridicum, qui ex legum dispositione talem interruptionem inducit; ut puta per contestationem litis, vel etiam per oblationem Libelli, ac citationem Rei, prout desumitur ex L. 2. c. 3. de Annali exceptione. Sitamen Actor succubuerit in lite, vel litem spontè deseruerit, aut si animo tantum interrumpendi præscriptionem litem moverit (quod ex circumstantiis, juxta prudens arbitrium Judicis, colligendum erit) non interruptitur præscriptio. Glossa c. Placuit. §. potest. 16. q. 3. Pirhing

Tum civiliter.

tit de Præscript. n. 134. Lessius n. 49.

& alij.

Kkk 3

TRA.